

157. löggjafarþing 2025.
Þingskjal x — x. mál.
Stjórnarfrumvarp.

Frumvarp til laga

um breytingu á lögum um landhelgi, aðlægt belti, efnahagslögsögu og landgrunn, nr.
41/1979 (afmörkun landgrunns).

Frá utanríkisráðherra.

1. gr.

Á eftir 1. mgr. 5. gr. laganna koma tvær nýjar málsgreinar svohljóðandi:

Landgrunn Íslands á Reykjaneshrygg skal afmarkað af línu sem dregin er milli eftirtalinna hnita:

1. 60°21'32,27"N 35°00'48,07"V
2. 59°52'01,27"N 35°19'30,84"V
3. 59°51'09,34"N 35°20'29,98"V
4. 59°50'16,92"N 35°21'27,34"V
5. 59°49'24,01"N 35°22'22,91"V
6. 59°48'30,65"N 35°23'16,67"V
7. 59°47'36,83"N 35°24'08,61"V
8. 59°46'42,57"N 35°24'58,72"V
9. 59°45'47,90"N 35°25'46,99"V
10. 59°44'52,83"N 35°26'33,40"V
11. 59°43'57,37"N 35°27'17,94"V
12. 59°43'01,54"N 35°28'00,61"V
13. 59°42'05,35"N 35°28'41,38"V
14. 59°41'08,83"N 35°29'20,27"V
15. 59°40'11,97"N 35°29'57,24"V
16. 59°39'14,82"N 35°30'32,31"V
17. 59°38'17,38"N 35°31'05,45"V
18. 59°37'19,65"N 35°31'36,67"V
19. 59°36'21,68"N 35°32'05,96"V
20. 59°35'23,46"N 35°32'33,32"V
21. 59°34'25,02"N 35°32'58,73"V
22. 59°33'26,37"N 35°33'22,19"V
23. 59°32'27,52"N 35°33'43,69"V
24. 59°31'28,51"N 35°34'03,25"V
25. 59°30'29,33"N 35°34'20,85"V
26. 59°29'30,02"N 35°34'36,49"V
27. 59°28'30,58"N 35°34'50,17"V
28. 58°29'34,40"N 35°46'40,79"V
29. 57°37'11,51"N 36°39'22,32"V

30.	57°36'19,63"N	36°40'17,98"V
31.	57°35'27,25"N	36°41'11,97"V
32.	57°34'34,39"N	36°42'04,29"V
33.	57°33'41,06"N	36°42'54,92"V
34.	57°32'47,28"N	36°43'43,85"V
35.	57°31'53,07"N	36°44'31,06"V
36.	57°30'58,44"N	36°45'16,55"V
37.	57°30'03,40"N	36°46'00,30"V
38.	57°29'07,97"N	36°46'42,31"V
39.	57°28'12,17"N	36°47'22,57"V
40.	57°27'16,01"N	36°48'01,06"V
41.	57°26'19,51"N	36°48'37,77"V
42.	57°25'22,68"N	36°49'12,70"V
43.	57°24'25,55"N	36°49'45,85"V
44.	57°23'28,13"N	36°50'17,19"V
45.	57°22'30,42"N	36°50'46,73"V
46.	57°21'32,46"N	36°51'14,46"V
47.	57°20'34,26"N	36°51'40,38"V
48.	57°19'35,83"N	36°52'04,49"V
49.	57°18'37,18"N	36°52'26,76"V
50.	57°17'38,35"N	36°52'47,20"V
51.	57°16'39,33"N	36°53'05,82"V
52.	57°15'40,16"N	36°53'22,61"V
53.	57°14'40,84"N	36°53'37,56"V
54.	57°13'41,40"N	36°53'50,66"V
55.	57°12'41,84"N	36°54'01,93"V
56.	57°11'42,19"N	36°54'11,36"V
57.	57°10'42,47"N	36°54'18,95"V
58.	57°09'42,68"N	36°54'24,70"V
59.	57°08'42,85"N	36°54'28,61"V
60.	57°07'42,99"N	36°54'30,68"V
61.	57°06'43,12"N	36°54'30,92"V
62.	57°05'43,26"N	36°54'29,33"V
63.	57°04'43,41"N	36°54'25,90"V
64.	57°03'43,61"N	36°54'20,64"V
65.	57°02'43,86"N	36°54'13,57"V
66.	57°01'44,19"N	36°54'04,67"V
67.	57°00'44,61"N	36°53'53,97"V
68.	56°59'45,13"N	36°53'41,45"V
69.	56°58'45,77"N	36°53'27,13"V
70.	56°57'46,55"N	36°53'11,01"V
71.	56°56'47,48"N	36°52'53,12"V
72.	56°55'48,59"N	36°52'33,43"V
73.	56°54'49,88"N	36°52'11,96"V
74.	56°53'51,37"N	36°51'48,74"V
75.	56°52'53,08"N	36°51'23,75"V
76.	56°51'55,02"N	36°50'57,02"V

77. 56°50'57,22"N 36°50'28,55"V
78. 56°49'59,68"N 36°49'58,35"V
79. 56°49'02,42"N 36°49'26,43"V
80. 56°48'05,46"N 36°48'52,80"V
81. 56°47'08,82"N 36°48'17,48"V
82. 56°46'12,49"N 36°47'40,47"V
83. 56°45'16,52"N 36°47'01,79"V
84. 56°44'20,90"N 36°46'21,45"V
85. 56°43'25,65"N 36°45'39,45"V
86. 56°42'30,80"N 36°44'55,83"V
87. 56°41'36,34"N 36°44'10,59"V
88. 56°40'42,30"N 36°43'23,74"V
89. 56°39'48,69"N 36°42'35,30"V
90. 56°38'55,54"N 36°41'45,28"V
91. 56°38'02,84"N 36°40'53,70"V
92. 56°37'10,61"N 36°40'00,58"V
93. 56°36'18,88"N 36°39'05,91"V
94. 56°35'27,64"N 36°38'09,75"V
95. 56°34'36,92"N 36°37'12,08"V
96. 56°33'46,74"N 36°36'12,93"V
97. 56°32'57,09"N 36°35'12,32"V
98. 56°32'08,01"N 36°34'10,27"V
99. 56°31'19,48"N 36°33'06,79"V
100. 56°30'31,54"N 36°32'01,89"V
101. 56°29'44,20"N 36°30'55,61"V
102. 56°28'57,47"N 36°29'47,96"V
103. 56°28'11,35"N 36°28'38,95"V
104. 56°27'25,86"N 36°27'28,61"V
105. 56°26'41,02"N 36°26'16,97"V
106. 56°25'56,83"N 36°25'04,03"V
107. 56°25'13,32"N 36°23'49,80"V
108. 56°24'30,48"N 36°22'34,34"V
109. 56°23'48,33"N 36°21'17,65"V
110. 56°23'06,88"N 36°19'59,74"V
111. 56°22'26,14"N 36°18'40,65"V
112. 56°21'46,13"N 36°17'20,39"V
113. 56°21'06,84"N 36°15'58,99"V
114. 56°20'28,31"N 36°14'36,46"V
115. 56°19'50,52"N 36°13'12,84"V
116. 56°19'13,50"N 36°11'48,15"V
117. 56°18'37,25"N 36°10'22,39"V
118. 56°18'01,79"N 36°08'55,62"V
119. 56°17'27,11"N 36°07'27,82"V
120. 56°16'53,24"N 36°05'59,05"V
121. 56°16'20,17"N 36°04'29,32"V
122. 56°15'47,93"N 36°02'58,65"V
123. 56°15'16,51"N 36°01'27,07"V

124.	56°14'45,92"N	35°59'54,61"V
125.	56°14'16,18"N	35°58'21,28"V
126.	56°13'47,29"N	35°56'47,12"V
127.	56°13'19,25"N	35°55'12,13"V
128.	56°12'52,08"N	35°53'36,37"V
129.	56°12'25,79"N	35°51'59,84"V
130.	56°12'00,37"N	35°50'22,57"V
131.	56°11'35,84"N	35°48'44,60"V
132.	56°03'44,96"N	35°16'30,10"V
133.	56°03'21,31"N	35°14'51,78"V
134.	56°02'58,57"N	35°13'12,79"V
135.	56°02'36,73"N	35°11'33,18"V
136.	56°02'15,79"N	35°09'52,96"V
137.	56°01'55,78"N	35°08'12,16"V
138.	56°01'36,67"N	35°06'30,80"V
139.	56°01'18,51"N	35°04'48,92"V
140.	56°01'01,26"N	35°03'06,53"V
141.	56°00'44,95"N	35°01'23,68"V
142.	56°00'29,58"N	34°59'40,37"V
143.	56°00'15,15"N	34°57'56,64"V
144.	56°00'01,67"N	34°56'12,52"V
145.	55°59'49,14"N	34°54'28,03"V
146.	55°59'37,56"N	34°52'43,20"V
147.	55°59'26,94"N	34°50'58,06"V
148.	55°59'17,27"N	34°49'12,63"V
149.	55°59'08,57"N	34°47'26,95"V
150.	55°59'00,83"N	34°45'41,03"V
151.	55°52'21,00"N	33°11'39,70"V
152.	55°52'14,25"N	33°09'54,08"V
153.	55°52'07,48"N	33°08'08,27"V
154.	55°52'01,67"N	33°06'22,28"V
155.	55°51'56,83"N	33°04'36,13"V
156.	55°51'52,96"N	33°02'49,86"V
157.	55°51'50,06"N	33°01'03,51"V
158.	55°51'48,12"N	32°59'17,08"V
159.	55°51'47,17"N	32°57'30,61"V
160.	55°51'47,19"N	32°55'44,13"V
161.	55°51'48,18"N	32°53'57,66"V
162.	55°51'50,14"N	32°52'11,23"V
163.	55°51'53,07"N	32°50'24,87"V
164.	55°51'56,97"N	32°48'38,61"V
165.	55°52'01,84"N	32°46'52,47"V
166.	55°52'07,68"N	32°45'06,48"V
167.	55°52'14,49"N	32°43'20,68"V
168.	55°52'22,26"N	32°41'35,07"V
169.	55°52'30,00"N	32°39'49,69"V
170.	55°52'40,70"N	32°38'04,58"V

171.	55°52'51,36"N	32°36'19,75"V
172.	55°53'02,97"N	32°34'35,24"V
173.	55°53'15,53"N	32°32'51,07"V
174.	55°53'29,04"N	32°31'07,27"V
175.	55°53'43,50"N	32°29'23,86"V
176.	55°53'58,91"N	32°27'40,86"V
177.	56°03'18,75"N	31°24'16,96"V
178.	56°03'34,15"N	31°22'33,55"V
179.	56°03'50,48"N	31°20'50,58"V
180.	56°04'07,76"N	31°19'08,09"V
181.	56°04'25,96"N	31°17'26,10"V
182.	56°04'45,08"N	31°15'44,63"V
183.	56°05'05,13"N	31°14'03,73"V
184.	56°05'26,09"N	31°12'23,40"V
185.	56°05'47,96"N	31°10'43,68"V
186.	56°06'10,74"N	31°09'04,60"V
187.	56°06'34,41"N	31°07'26,18"V
188.	56°06'58,97"N	31°05'48,44"V
189.	56°07'24,42"N	31°04'11,42"V
190.	56°07'50,75"N	31°02'35,12"V
191.	56°08'17,95"N	31°00'59,59"V
192.	56°08'46,01"N	30°59'24,85"V
193.	56°09'14,94"N	30°57'50,92"V
194.	56°09'44,71"N	30°56'17,82"V
195.	56°10'15,32"N	30°54'45,59"V
196.	56°10'46,77"N	30°53'14,24"V
197.	56°11'19,05"N	30°51'43,80"V
198.	56°11'52,14"N	30°50'14,30"V
199.	56°12'26,04"N	30°48'45,76"V
200.	56°13'00,75"N	30°47'18,20"V
201.	56°13'36,24"N	30°45'51,64"V
202.	56°14'12,52"N	30°44'26,11"V
203.	56°14'49,57"N	30°43'01,64"V
204.	56°15'27,38"N	30°41'38,23"V
205.	56°16'05,94"N	30°40'15,93"V
206.	56°16'45,25"N	30°38'54,75"V
207.	56°17'25,30"N	30°37'34,71"V
208.	56°18'06,06"N	30°36'15,83"V
209.	56°18'47,53"N	30°34'58,14"V
210.	56°19'29,71"N	30°33'41,66"V
211.	56°20'12,57"N	30°32'26,40"V
212.	56°20'56,12"N	30°31'12,39"V
213.	56°21'40,33"N	30°29'59,66"V
214.	56°22'25,19"N	30°28'48,22"V
215.	56°53'36,37"N	29°39'01,77"V
216.	57°28'40,58"N	28°38'45,21"V
217.	57°29'24,08"N	28°37'28,84"V

218.	57°30'08,25"N	28°36'13,78"V
219.	57°30'53,06"N	28°35'00,05"V
220.	57°31'38,53"N	28°33'47,66"V
221.	57°32'24,63"N	28°32'36,64"V
222.	57°33'11,34"N	28°31'27,01"V
223.	57°33'58,67"N	28°30'18,79"V
224.	57°34'46,59"N	28°29'12,00"V
225.	57°35'35,08"N	28°28'06,65"V
226.	57°36'24,15"N	28°27'02,77"V
227.	57°37'13,78"N	28°26'00,37"V
228.	57°38'03,94"N	28°24'59,48"V
229.	57°38'54,64"N	28°24'00,11"V
230.	57°39'45,85"N	28°23'02,27"V
231.	57°40'37,56"N	28°22'05,00"V
232.	57°41'29,77"N	28°21'11,29"V
233.	57°42'22,45"N	28°20'18,18"V
234.	57°43'15,58"N	28°19'26,66"V
235.	57°44'09,17"N	28°18'36,77"V
236.	57°45'03,19"N	28°17'48,52"V
237.	57°45'57,62"N	28°17'01,91"V
238.	57°46'52,46"N	28°16'16,97"V
239.	57°47'47,68"N	28°15'33,71"V
240.	57°48'43,28"N	28°14'52,14"V
241.	57°49'39,24"N	28°14'12,28"V
242.	57°50'35,54"N	28°13'34,14"V
243.	57°51'32,17"N	28°12'57,74"V
244.	57°52'29,11"N	28°12'23,07"V
245.	57°53'26,35"N	28°11'50,16"V
246.	57°54'23,87"N	28°11'19,02"V
247.	57°55'21,65"N	28°10'49,67"V

Landgrunn Íslands í Ægisdjúpinu skal afmarkað af línu sem dregin er milli eftirtalinna hnita:

1. 67°36'40,54"N 6°38'18,95"V
2. 67°43'06,51"N 2°30'45,12"V
3. 66°49'15,75"N 1°41'43,56"V
4. 65°41'22,63"N 5°34'42,22"V

2. gr.

Lög þessi öðlast þegar gildi.

Greinargerð.

1. Inngangur.

Frumvarp þetta er samið í utanríkisráðuneytinu. Með frumvarpinu eru lagðar til breytingar á ákvæðum laga um landhelgi, aðlægt belti, efnhagslögsögu og landgrunn, nr. 41/1979. Með frumvarpinu er landgrunn Íslands á Reykjanesshrygg og í Ægisdjúpinu afmarkað.

Samkvæmt 76. gr. hafréttarsamnings Sameinuðu þjóðanna eiga strandríki sjálfkrafa landgrunn að 200 sjómílum, frá grunnlínum, sem eru jafnframt ytri mörk efnahagslögsögunnar. Mörg ríki, eins og Ísland, eiga hins vegar sökum náttúrulegra aðstæðna víðáttumeiri hafsbotnsréttindi samkvæmt ákvæðum samningsins. Viðkomandi ríki eiga að senda landgrunnsnefnd Sameinuðu þjóðanna ítarlega greinargerð um ytri mörk landgrunnsins utan tvö hundruð sjómílna og nefndin fer yfir greinargerðina, leggur tæknilegt mat á hana og gerir tillögur um landgrunnsmörkin.

Náttúruauðlindir sem tilheyra landgrunninu eru jarðefnaauðlindir á borð við olíu, gas og málma, aðrar ólífrænar auðlindir hafsbotnsins og botnlaganna, til dæmis jarðhiti og lífverur í flokki botnsetutegunda og erfðæfni þeirra. Réttindi strandríkis yfir landgrunninu utan efnahagslögsögunnar hafa ekki áhrif á réttarstöðu hafsins þar fyrir ofan, sem telst úthaf, og ná ekki til fiskistofna né annarra auðlinda þess.

Landgrunn Íslands utan 200 sjómílna samanstendur af Ægisdjúpi, í suðvesturhluta Síldarsmugunnar, Reykjanes hrygg og Hatton Rockall-svæðinu, sem Bretland, Írland og Danmörk/Færeyjar gera einnig tilkall til.

Í mars 2025 afgreiddi landgrunnsnefnd Sameinuðu þjóðanna (*e. Commission on the Limits of the Continental Shelf*) endurskoðaða greinargerð Íslands um landgrunn á Reykjanes hrygg (vestur-, suður- og suðausturhluti Reykjanes hryggjar) og hefur landgrunnsnefndin þar með afgreitt og samþykkt mörk landgrunns Íslands á því svæði. Einnig hefur samþykki landgrunnsnefndarinnar fyrir landgrunni Íslands á Ægisdjúpi legið fyrir frá árinu 2016.

Greinargerð um Hatton Rockall-svæðið er í undirbúningi, en landgrunnsnefnd Sameinuðu þjóðanna tekur ekki fyrir greinargerðir vegna landgrunnssvæða þar sem að kröfur ríkja skarast. Landgrunnsnefndin mun því ekki taka greinargerð Íslands, né annarra ríkja sem þar gera tilkall, nema að ríkin komist að samkomulagi um skiptingu á svæðinu.

Núverandi afmörkun landgrunns Íslands er sett fram í reglugerð nr. 196/1985 um afmörkun landgrunnsins til vesturs, í suður og til austurs. Sú afmörkun er birt á grundvelli 2. mgr. 6. gr. laga nr. 41/1979 um landhelgi, aðlægt belti, efnahagslögsögu og landgrunn. Í ljósi þess að landgrunnsnefnd Sameinuðu þjóðanna hefur nú samþykkt ytri mörk landgrunns Íslands á Reykjanes hrygg og í Ægisdjúpi þykir rétt að afmarka þann hluta landgrunnsins í lögum, líkt og gert er með önnur hafsvæði.

Samþykkt landgrunnskrafa Íslands á Reykjanes hrygg skarast á litlu svæði á vestanverðum Reykjanes hrygg við landgrunnskröfu Grænlands sem nú er til afgreiðslu hjá landgrunnsnefnd Sameinuðu þjóðanna. Það svæði þar sem landgrunnskrafa Grænlands skarast við samþykkt landgrunnssvæði Íslands á vestanverðum Reykjanes hrygg er ekki hluti af þeirri afmörkun sem fyrirhugað er að lögfesta með frumvarpi þessu. Fyrirhugað er að afmarka það svæði í lögum þessum og verður það gert í samræmi við samkomulag Íslands, Danmerkur og Grænlands frá 16. janúar 2013 um afmörkun landgrunns vestan Reykjanes hryggjar milli Íslands og Grænlands¹, þegar niðurstaða landgrunnsnefndar Sameinuðu þjóðanna um landgrunnskröfu Grænlands liggur fyrir.

2. Tilefni og nauðsyn lagasetningar.

Stefna íslenskra stjórnvalda er og hefur verið að Íslendingar öðlist yfirráð yfir sem víðáttumestum landgrunnssvæðum. Markmið frumvarpsins er að íslensk lög endurspegli

¹ <https://www.stjornarradid.is/media/utanrikisraduneyti-media/media/thjodrettarmal/Agreed-Minutes-og-vidaukar.pdf>

afmörkun þess landgrunns sem Ísland hefur yfirráð yfir í Ægisdjúpinu og á Reykjaneshrygg skv. niðurstöðu landgrunnsnefndar Sameinuðu þjóðanna. Ef ríki afmarkar landgrunn sitt í samræmi við niðurstöðu landgrunnsnefndarinnar verða þau endanleg og bindandi gagnvart öðrum ríkjum. Er því nauðsynlegt að afmarka landgrunnssvæðið með skýrum hætti innanlands og tilkynna þau mörk að því loknu til skrifstofu Sameinuðu þjóðanna.

3. Meginefni frumvarpsins.

Með frumvarpinu er bætt við tveimur málsgreinum í 5. gr. laganna sem fjallar um landgrunn Íslands. Með málsgreinunum verður landgrunn Íslands utan 200 sjómílna afmarkað í samræmi við niðurstöðu landgrunnsnefndar Sameinuðu þjóðanna, annars vegar á Reykjaneshrygg og hins vegar í Ægisdjúpinu.

4. Samræmi við stjórnarskrá og alþjóðlegar skuldbindingar.

Frumvarpið þykir ekki fela í sér álitafni sem kalla á sérstaka umfjöllun um samræmi við stjórnarskrá.

Með frumvarpinu verður landgrunn Íslands í Ægisdjúpinu og á Reykjaneshrygg afmarkað í lögum í samræmi við ákvæði hafréttarssamnings Sameinuðu þjóðanna og á grundvelli niðurstöðu landsgrunnsnefndar Sameinuðu þjóðanna, þ.e. í samræmi við alþjóðlegar skuldbindingar Íslands.

5. Samráð.

Áform um frumvarpið voru kynnt innan Stjórnarráðsins í samræmi við 1. gr. samþykktar ríkisstjórnarinnar um undirbúning og frágang stjórnarfrumvarpa og þingsályktunartillagna, sbr. 10. gr. reglna um starfshætti ríkisstjórnar, nr. 791/2018. Þá voru áformaskjöl jafnframt birt í samráðsgátt stjórnvalda á vefnum Ísland.is 29. júlí-12. ágúst 2025 (mál nr. S-140/2025), en engar athugasemdir bárust við áformaskjölin. Frumvarpsdrögin voru unnin að viðhöfðu samráði við umhverfis-, orku- og loftslagsráðuneytið, atvinnuvegaráðuneytið, Landhelgisgæslu Íslands og ÍSOR. [Um birtingu frumvarpsins í samráðsgátt]

6. Mat á áhrifum.

Nái frumvarpið fram að ganga hefur Ísland með formlegum hætti afmarkað landgrunn sitt í samræmi við niðurstöðu landgrunnsnefndar Sameinuðu þjóðanna. Með því að afmarka landgrunnið í samræmi við niðurstöðu landsgrunnsnefndar Sameinuðu þjóðanna og tilkynna það til skrifstofu Sameinuðu þjóðanna verður afmörkun þess endanleg og bindandi gagnvart öðrum ríkjum.

Með formlegri afmörkun landgrunnsins í samræmi við niðurstöðu landgrunnsnefndarinnar verða yfirráð Íslands yfir náttúruauðlindum sem tilheyra landgrunninu á borð við olíu, gas, málma, aðrar ólífrænar auðlindir hafsbotsins og botnlaganna, til dæmis jarðhita og lífverur í flokki botnsetutegunda og erfðafni þeirra bindandi gagnvart öðrum ríkjum.

Um einstakar greinar frumvarpsins.

Um 1. gr.

Með greininni er lagt til að tveimur nýjum málsgreinum verði bætt við 5. gr. laganna og landgrunn Íslands á Reykjaneshrygg annars vegar og í Ægisdjúpinu hins vegar afmarkað með endanlegum og formlegum hætti í samræmi við niðurstöðu landgrunnsnefndar Sameinuðu þjóðanna. Þrátt fyrir fyrirhugaða afmörkun með frumvarpi þessu mun standa eftir lítið svæði

á vestanverðum Reykjaneshrygg sem skarast á við landgrunnskröfu Grænlands, á sama svæði, sem nú er til afgreiðslu hjá landgrunnsnefnd Sameinuðu þjóðanna. Sá hluti verður afmarkaður í lögum þegar niðurstaða landgrunnsnefndar Sameinuðu þjóðanna um landsgrunnskröfu Grænlands liggur fyrir, í samræmi við samkomulag Íslands, Danmerkur og Grænlands frá 16. janúar 2013 um afmörkun landgrunns vestan Reykjaneshryggjar milli Íslands og Grænlands. Hnit þau sem afmarka landgrunnið í frumvarpi þessu eru unnin af jarðvísindafólki frá ÍSOR, sem hefur tekið þátt í vinnu sendinefndar Íslands vegna greinargerða til landgrunnsnefndar Sameinuðu þjóðanna, á grundvelli niðurstöðu landgrunnsnefndar Sameinuðu þjóðanna. Með breytingunni er landgrunn Íslands afmarkað með endanlegum hætti í lögum líkt og landhelgi Íslands skv. 1. gr. laganna.

Um 2. gr.

Greinin fjallar um gildistöku og þarfnast ekki skýringar.